

TOELATINGSPROEF LUCA Drama voor het academiejaar 2020-2021

LUCA School of Arts-campus Leuven

~~Sessie 1: Van 6 tot 7 april 2020~~ (GEANNULEERD)

Sessie 2: Van 2 tot 3 juli 2020

Sessie 3: Van 20 tot 22 augustus 2020

Sessie 4: Van 7 tot 8 september 2020

Wat is ons profiel?

Bij LUCA Drama word je een podiumkunstenaar met een eigen artistiek profiel als acteur/theatermaker/schrijver. Je ontwikkelt jezelf in relatie tot de wereld en het kunstenveld. Je leert breed en flexibel functioneren, als creërend, uitvoerend of docerend artiest. Met een stevige portie daadkracht en ondernemingszin.

Bachelortraject Speler/Maker

In de eerste drie semesters ligt de focus op een gezamenlijke basisopleiding Spelen en Maken. Daarna kan je in de verdiepende modules bepalen of je de klemtoon meer op spelen of maken wil leggen. Via keuzevakken kan je extra inzetten op spelen voor camera, schrijven en educatie. Zo geef je je eigen parcours vorm. Je sluit je opleiding af met een masterproef die jouw unieke positie weerspiegelt. In de éénjarige artistieke master profileer je je als kunstenaar binnen een zuiver artistiek werkveld, in de tweejarige artistiek-educatieve master profileer je je als kunstenaar-docent in sociale en educatieve contexten.

In ons programma nemen tekst en taal een centrale plaats in. Hiermee reiken wij inhouden aan, stimuleren we je ontwikkeling en dagen we je uit. Je ontwikkelt taalgevoeligheid en tekstinzicht. Je onderzoekt al spelend, makend en schrijvend wat tekst vandaag en in de toekomst kan zijn.

Binnen dit alles maken we een duidelijke keuze voor ambacht en kunde als belangrijke fundamenteën voor een artistieke loopbaan. Je krijgt inzicht in de werking van je lichaam en stem en leert ze in te zetten op een podium. Aan de hand van theorievakken bouw je je eigen referentiekader over de kunsten en de samenleving op. We leren je omgaan met podiumtechnieken en stimuleren je ondernemingszin, zodat je gaandeweg zélf een kader en context kan scheppen voor je werk.

We zetten in op interdisciplinair werk: op de campus kan je deelnemen aan co-creatie projecten met de opleiding Muziek, je werkt samen met studenten Film in de modules rond camera-acteren en met studenten uit andere kunstopleidingen in LUCA-brede keuzevakken.

Onze docenten houden de vingers aan de pols van de actuele podiumkunsten, in al hun diversiteit. Podiumkunstenaars uit het ruime artistieke werkveld begeleiden je doorheen je opleiding, vanuit een geëngageerde kijk op de wereld en de kunsten vandaag.

Bachelortraject Schrijven: Writing for performance

Vanaf 2020-21 kan je naast het traject Spelen & Maken ook kiezen voor een volwaardig traject Schrijven. In dat traject leg je een stevige basis in acteren & theatermaken én bouw je een eigen praktijk uit in 'Writing for Performance'. De studenten uit de verschillende trajecten werken samen als schrijver, maker en/of speler in modules en atelierweken.

- je schrijft voor theater én verrijkt je parcours met schrijven voor film, tv, games, nieuwe media, spoken word, radio, muziek, ...
- je krijgt les van diverse actieve en bekroonde auteurs
- je volgt grotendeels hetzelfde basisprogramma als de studenten Spelen & Maken
- je ontwikkelt daarnaast een eigen schrijverschap
- je doet projecten met andere opleidingen van LUCA School of Arts
- je ontwikkelt ondernemingszin en zet projecten op in het werkveld
- je hebt toegang tot een breed beroepenveld

Centraal in 'Writing for Performance' staat het maken van teksten die tot leven komen in een uitvoering. Nieuwe verhalen die gestalte geven aan jouw visie en fascinaties.

De opleiding start vanuit drama en podiumkunsten. Hier ligt de kern van je schrijverschap. Je bouwt je artistieke schrijfpraktijk doorheen de opleiding uit via verschillende werkvormen:

- groepsprojecten en modules
- schrijftraining, gericht op specifieke stijlen en vormen
- keuzestages bij andere opleidingen in de hogeschool en in het werkveld
- een eigen atelierpraktijk die vorm krijgt in een portfolio en in eigen performances

Wat willen wij op twee dagen toelatingsproef van jou te weten komen?

We willen onderzoeken of ons profiel bij jou past en of je er voldoende bagage en motivatie voor hebt.

- Ben je een speler? We kijken in de toelatingsproef of je makkelijk tot spelen komt, of je er plezier in vindt en of je kan samenspelen met anderen.

In de monoloog en in collectieve improvisatorische spel oefeningen toetsen we je spelverbeelding en spelcreativiteit. Daarnaast is er een verplichte dialoog: uit **Closer** van Patrick Marber. We toetsen zo ook of je liefde hebt voor tekst. En of je een tekst kan interpreteren. Op de website vind je een aantal monologen van diverse klassieke en hedendaagse auteurs, waaruit je er één kiest.

- Ben je een maker? Heb je voeling met beelden, met hoe je iets op scène brengt? Voel je de noodzaak om iets te vertellen? En lukt het je om dat in een transparante vorm over te brengen bij een publiek? Voor de eerste maakopdracht schotelen we je foto's voor als uitgangspunt, om je verbeelding te prikkelen.

- Ben je een schrijver?

Via een schrijfoopdracht gaan we na hoe je je eigen gedachten overbrengt op papier. Hoe werkt je verbeelding als je in je eigen woorden een wereld gaat vormgeven? Je brengt voor de maakopdracht van dag 1 een uitgeschreven tekst mee op basis van de opdracht.

Je kan ook eventueel eigen teksten of een uitgebreider portfolio van teksten meebrengen.

Als je geïnteresseerd bent in het traject schrijven/writing for performance is dit aanbevolen.

- Hoe zit het met je lichaam en stem? In een bewegingssessie kijken we hoe je je lichaam inzet. Ook stem is een aandachtspunt. Welke ontwikkelingsmogelijkheden heb je op dit vlak? Wat zijn de mogelijke problemen en welke werkpunten zal je moeten aanpakken? -Heb je inzicht? Hoe neem jij een standpunt in? Doorheen de proeven peilen we naar je persoonlijke verhouding tot het materiaal en naar je inzicht hierin.

- Ben je in staat om je eigen opleiding en ontwikkeling in handen te nemen en vooruit te stuwten, vanuit een artistiek verlangen en een eigen noodzaak? Ben je daarnaast ook een teamspeler die plezier vindt in het samenwerken met anderen?

Wat je concreet moet voorbereiden

Kies een van de monologen die je hier in bijlage vindt.

Je brengt voor jezelf structuur aan in de tekst en je studeert hem goed in zodat je hem uit het hoofd kent. Dat is een voorwaarde om met de tekst te kunnen 'spelen' en hem tot leven te brengen op de scène. We willen zien hoe je je persoonlijk verhoudt tot die tekst, hoe je je de tekst eigen maakt en hoe je hem op het hier en nu betreft. Wat is de context, wie spreek je aan, wat wil je bereiken? Maak hierin duidelijke keuzes.

Bereid een persoonlijke performance voor van ongeveer twee minuten.

Je doet dat op basis van een van de foto's die je vindt op deze link:

[\[https://drive.google.com/drive/folders/OB_dZOWCxTPjxbnpZbTEzLWIXTFE?usp=sharing\]](https://drive.google.com/drive/folders/OB_dZOWCxTPjxbnpZbTEzLWIXTFE?usp=sharing).

Kies een foto die jou aanspreekt, en gebruik die als vertrekpunt, als uitvalsbasis voor je denken en voelen, je verbeelding en creativiteit. Wij willen zien hoe de foto jou tot het maken (van een beeld, een tekst, een beweging, een geluid, ...)

inspireert. Denk na over je standpunt, je betrokkenheid en de vorm die je kiest. Zorg dat je je keuze kunt verantwoorden.

! Gebruik enkel decorelementen en audiovisueel materiaal indien noodzakelijk. Wij voorzien op dat moment enkel een geluidsinstallatie.

! Als je een eigen tekst gebruikt, breng die dan mee. Denk eraan die dan na de proef aan ons te geven zodat we hem nog eens kunnen inkijken.

Leer de dialoog uit **Closer**, de mannelijke of de vrouwelijke rol (vrije keuze). Het is belangrijk om de tekst uit het hoofd te leren en van tevoren geen spelstrategieën uit te denken. Je zal de dialoog immers moeten spelen met iemand die je nog niet kent. Je reikt je tegenspeler in het moment spelkeuzes aan en gaat tegelijk mee in zijn/haar keuzes. Spelcreativiteit maar ook aanvaarden, flexibel spelen zijn hier belangrijk.

Indien je interesse hebt in het traject schrijven én je hebt al eerder tekstmateriaal gemaakt (wat niet per sé een voorwaarde is om te slagen voor de proef): bundel dan een beperkt aantal teksten in een portfolio. Kies voor teksten die representatief zijn voor waar je nu als schrijver staat en waar je naar toe wil. Dit portfolio geef je af.

Belangrijk is dat je deze opdrachten voorbereidt zonder begeleiding van een coach.

Leerkrediet

Het is belangrijk dat je als student op de hoogte bent van de stand van je leerkrediet bij aanvang van het academiejaar waarin je bij LUCA Drama zult starten. Kandidaat-studenten met een leerkrediet lager dan of gelijk aan 0 studiepunten, kunnen niet inschrijven.

Kandidaat-studenten die over minder dan 60 studiepunten beschikken zullen geen volledige opleidingsfase van 60 sp kunnen opnemen omdat zij enkel financieerbaar zijn voor het resterende positieve leerkredietsaldo. Zij dienen er bovendien rekening mee te houden dat deze lage leerkredietstand hun doorstroming door het volledige studieprogramma zal vertragen.

Generatiestudenten die nooit eerder in een Vlaamse hogeronderwijsinstelling waren ingeschreven, starten met een leerkrediet van 140 studiepunten.

Alle info over de stand van je leerkrediet via het studentenportaal van de Vlaamse overheid:

https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/waar-vind-ik-de-stand-van-mijn-leerkrediet#Via_het_studentenportaal

Of via de onderwijsinstelling waar je momenteel bent ingeschreven.

Verloop van de toelatingsproef

Dag één (8u30-18u)

Tijdens de voormiddag staan na een korte verwelkoming en opwarming drie werksessies op het programma, in de vorm van een carrousel: een sessie monologen, een improvisatiesessie en een sessie beweging. De monologensessie moet je voorbereiden. In de andere twee workshops ga je aan de slag met de voorzetten en de instructies die de docenten je geven.

Na de voormiddag houdt de jury een eerste beraadslaging. In het geval van fundamentele bezwaren kan de opleiding beslissen om voor een kandidaat de proef hier te beëindigen. De kandidaat krijgt individuele, mondelinge feedback.

In de namiddag doe je dan de maakopdracht die je hebt voorbereid. De maakopdrachten worden getoond aan iedereen.

Hierna houdt de jury een tweede beraadslaging om te beslissen welke kandidaten verder gaan naar de tweede dag van de proef. De kandidaten die de proef hier moeten beëindigen, krijgen individuele mondelinge feedback. De kandidaten die verder gaan, krijgen een nieuwe maakopdracht voor de tweede dag.

Dag twee (9u-18u)

Op deze dag ga je in twee werksessies aan de slag met een kort fragment uit **Antigone** (krijg je ter plaatse) en met het **Closer**-fragment dat je hebt voorbereid. Je krijgt van de docenten spelinstructies en -tips. Je wordt uitgedaagd om te experimenteren, om je in te leven, om diepgang en kwetsbaarheid in je spel te tonen.

Ook is er op de tweede dag een schrijfoopdracht. Je schrijft een korte scène uit en bespreekt die in kleine groepjes.

In de namiddag toon je het resultaat van de nieuwe maakopdracht, die je op dag één hebt gekregen. Aan het eind van de tweede dag voeren we eventueel individuele gesprekken en beraadslaagt de jury. We sluiten de dag af met de selectie en feedback. In deze gesprekken krijg je ruimte om je verhaal te doen en wij vertellen jou hoe we je in de afgelopen twee dagen hebben ervaren: pik je snel dingen op? Kan je soepel samenwerken met medestudenten en sta je open voor opbouwende kritiek? Heb je voldoende autonome werkkracht? Wat zijn volgens ons je werkpunten?

Indien de eindbalans volgens de jury positief is, ben je toegelaten. Indien niet, wisselen we nog wel feedback uit over de afgelopen twee dagen. Indien we wel jouw potentieel zien maar nog twijfels hebben over concrete deelaspecten, staan we je toe om je opnieuw aan te bieden op de tweede dag van een van de volgende

toelatingsproefsessies.¹

Veel succes gewenst vanwege het dramadocententeam 2019-20

Tunde Adefioye, Timme Afschrift, Peter Anthonissen, Nico Boon, Steven Beersmans, Kris Cuppens, Peter De Graeve, Jelle De Grauwe, Esther de Koning, Koen De Preter, Nele Eeckhout, Suzanne Grotenhuis, Lieve Hermans, Siona Houthuys, Els Janssens, Els Jourquin, Bram Kelchtermans, Geert Kestens, Johan Knuts, Stefanie Lambrechts, Freek Mariën, Emmelien Monnens, Astrid Ogiers, Els Olaerts, Sofie Saller, Marina Smolders, Katrien Valckenaers, Tom Van Bauwel, Jorre Vandenbussche, Barbara Vandendriessche, Kristof Van Perre, Jonas Van Thielen, Godfried Verschaffel, Sara Vertongen en Carl von Winckelmann

Inschrijving -VERPLICHT!

Gelieve - om je voor de toelatingsproef in te schrijven - de aanvraag tot deelname aan een toelatingsproef in te sturen (<http://www.kunststudereninvlaanderen.be>) Hierna krijg je een bevestiging per e-mail toegestuurd.

Vragen? Mail naar info@lucadrama.be

---

¹ Dit geldt natuurlijk niet voor de laatste toelatingsproefsessie in september.

A/ Monologen

1/ WACHTER - (ORESTEIA, DE ROOVERS)

Elke nacht de hele nacht,
Twaalf maanden lang, dertien manen
Hebben jullie me gadeslagen hier op deze toren—
Gebonden aan het dak van dit paleis
Als een hond.

Het is tijd om me te verlossen.
Ik heb lang genoeg gestaard in deze duisternis
Naar wat nooit verschijnt.

Ik ben de sterrenbeelden beu—
En de maan, die komt en gaat—
Vermoeiend, als kijken naar de zee
Vanaf een sterfbed. Als kijken naar het tij
Ik ben de hemelen beu, de duisternis beu.

Dat ene licht waarop ik wacht komt maar niet.
Misschien komt het nooit—
Een lichtbaken als een lopend vuur
Dat het nieuws verstuurt uit Troje—
'Zege! Na tien jaar, Zege!'
Dat ene woord waar Klytaimnestra op hoopt.
Koningin Klytaimnestra—die een mannenhart draagt
In een vrouwenlichaam,

Ik sta op, doorweekt door dauw.
Ik wandel wat, om mijn pijnen te verplaatsen.
Ik ga liggen—de pijnen wennen minder.
Geen dromen. Geen slaap. Alleen maar angst—
Angst als een harde homp van indigestie
Hier, hoog in mijn buik—iets ziedends.
Zingen is goed tegen angst,
Maar als ik begin, begint het huilen.
Ik huil. Het is niet binnen te houden.

Alles is veranderd in dit paleis.
Vroeger,
De rechtmatige koning, orde, veiligheid, pracht,
Een pracht die het hart verhief—
Het is allemaal weg.

Waar kwam dat licht vandaan?

Daar beneden, dicht bij wat de horizon moet zijn.
Een vuur.
Breng de koningin op de hoogte—
Het is het baken.
Het flakkert op. Het schudt zijn hoorns.
Troje is gevallen.
De koning komt naar huis.
Agamemnon komt eraan. Troje is gevallen.

De koningin kan zich nu verheugen
En ik zal als eerste dansen—Troje is gevallen.
De goden hebben onze meester gezegend.
Laat ze vooral de koning veilig thuis brengen.
Laat ik me aan zijn voeten werpen

En dan—wat er dan zal volgen,
Daar denk ik beter niet aan.
Alleen de fundamenten van dit huis
Kunnen dat verhaal vertellen.

2/ KLYTAIMNESTRA - (HET VERHAAL VAN ORESTES, AESCHYLUS/VERT. GERARD KOOLSCHIJN)

Ik bid tot geen enkele god meer.
Ik weet
als geen ander
dat de goden afstandelijk zijn;
ze hebben andere zaken aan hun hoofd.
Ze bekommeren zich
om menselijke verlangens en capriolen
zoals ik me bekommer
om de bladeren van een boom.
Ik weet dat die bladeren er zijn,
verdorren, teruggroeien en verdorren,
zoals er mensen komen,
leven
en dan worden vervangen
door andere zoals zij.
Ik kan niets uitrichten om ze te helpen
of te voorkomen dat ze verdorren.
Ik bemoei me niet met hun verlangens.

De overeenkomst was simpel,
althans dat geloofde hij,
of dat geloofden zijn troepen.
Dood het onschuldige meisje
in ruil voor een gunstige windrichting.
Beneem haar het leven,
zet het mes in haar vlees
om te bewerkstelligen dat ze nooit meer een kamer zal binnenkomen
of 's ochtends zal ontwaken.
Beroof de wereld van haar charme.
En als beloning zouden de goden zorgen voor een wind
die haar vader welgevallig was
op de dag dat hij de wind in de zeilen moest hebben.

Ik zou hier nu willen staan lachen.
Hoor me gniffelen
en dan schateren van plezier
bij het idee
dat de goden mijn man hebben laten zegevieren in de strijd,
dat ze inspiratie vormden
van alle plannen die hij uitwerkte
en van elke zet die hij deed,
dat ze zijn stuurse buien in de ochtend kende
en de vreemde, onnozele opgewektheid
die hij 's avonds kon tentoonspreiden,
dat ze zijn smeekbeden aanhoorden
en die bespraken in hun godenhuisen,
en dat ze de moord op mijn dochter
goedkeurend
gadesloegen.

De goden hebben hun eigen,
onaardse
aangelegenheden,
waar wij ons geen voorstelling van kunnen maken.
Ze weten amper dat we bestaan.
Als ze ons konden horen,
zou dat zijn
als het zachte geruis van de wind in de bomen,
een geritsel in de verte
dat nu en dan klinkt.

De stervenden worden aan hun lot overgelaten.
Niemand helpt hen,
niemand heeft oog voor hen.

Ze zijn vertrokken,
de wezens die vroeger toezicht hielden
op de dood.
Ze zijn verdwenen
en zullen niet terugkomen.

3/ Patrizia -Uit Push up 1-3 (Roland Schimmelpfennig, vertaling Jan van Dyck)

Ik glij binnen in het bureau van Kramer en laat de deur op een kier. Ik sta in het donker in het onbekende bureau aan het venster en ik kijk naar de lichten van de stad. Als Kramer nu binnenkomt word ik waarschijnlijk ontslagen. Op staande voet ontslagen. Ik heb niets verloren in Kramer zijn kantoor, niets te zoeken.

Achter mijn rug gaat de deur open -ik zie het aan de gele lichtstreep op het tapijt- en ze gaat terug dicht, maar ik draai me niet om. Hij doet het licht niet aan. Hij staat vlak achter mij, ik voel zijn adem. Ik weet dat hij het is. Robert. Ik weet het. Hij legt zijn handen om mijn middel. Hij draait mij naar zich toe, en we kussen elkaar. Hij duwt mij tegen het vensterglas en schuift mijn kleedje omhoog. We hebben seks. Ongelooflijk hevige seks.

Korte pauze

En daarna zijn we weer naar het feestje gegaan -hebben niks meer tegen elkaar gezegd - hebben ons tussen het volk gemengd. Als afgesproken. Maar we hebben niks afgesproken.

Korte pauze

We hadden geen afspraak. Eigenlijk wilde ik hem de volgende dag op zijn bureau opbellen, maar -

Korte pauze

Ik heb hem niet opgebeld. Niet omdat ik hem niet wilde bellen, natuurlijk wilde ik hem bellen, maar ik dacht, het is beter, dat hij naar mij belt. Op zich heb ik er geen probleem mee om de eerste stap te zetten -dus-

Korte pauze

Noch in mijn job, noch met mannen. Maar hier ging het over iets anders. Het ging hier om meer. Dat hier was -

Korte pauze

Dat hier was te belangrijk.

Korte pauze

En daarom kon ik hem dus niet opbellen. Dat zou niet goed geweest zijn. Dat zou al direct faliekant geweest zijn, daar ben ik ook nu nog altijd van overtuigd. Ik wilde niet, dat hij de indruk had, dat ik het nodig had. Dat ik het, al was het maar een beetje, nodig had- Er was helemaal geen aanleiding, om hem te laten weten dat hij mij kon hebben. Het ging erom, hem ondubbelzinnig te laten weten, dat ik ben, zoals hij is. Zoals hij, van dezelfde klasse, alleen op een ander gebied. Creatief, groot prestatievermogen. Hard, als het moet: ik heb op dit moment, begin dertig, een functie die anderen in heel hun carrière nooit zullen bereiken. We leken zodanig op elkaar- wij hoorden gewoon samen. En daarom belde ik hem niet.

Korte pauze

Maar ik probeerde hem min of meer toevallig tegen te komen. Ik stond op de uitkijk naar hem, in de parking, de lobby, bij de liften, in de kantine, of na het werk in een van de kleinere Italiaanse restaurantjes in de buurt. Daar waar iedereen naartoe gaat.

Korte pauze

Ik probeerde te ontdekken wanneer hij aankwam, en wanneer hij vertrok, maar ik kwam hem nooit tegen. En hij liet niks van zich horen.

Korte pauze

Ik was vermoedelijk voor hem een korte affaire geweest. Misschien deed hij zoiets wel meer. Ik liet hem waarschijnlijk koud. Waarschijnlijk dacht hij er niet eens meer aan.

Korte pauze

Ik werd woedend.

Korte pauze

Ik werd woedend, omdat hij niet begreep met wie hij hier te doen had. Hij belde niet op. Ik was het hem niet waard. En daarvoor zou ik hem straffen. Wat zeg ik, straffen -vernietigen. Ik wilde hem kapotmaken. Kapot.

Korte pauze

E toch zocht ik naar hem: in de lobby, op de parking, in de kantine, in de kleine Italiaanse restaurantjes om de hoek. Maar hij was er niet.

Korte pauze

En dan kwam Kramer naar mij toe en vond dat het tijd werd voor een nieuwe spot; en of ik zijn nieuwe topman al had ontmoet: Robert -

Hij zei dat ik met Robert contact moest opnemen. Dat zou voor ons beiden ongetwijfeld interessant zijn.

4/ Russische opening -uit Wolokolamsker chaussee 1 (Heiner Müller, vertaling Marcel Otten)

Wij lagen tussen Moskou en Berlijn.
Achter ons een woud,
voor ons een rivier.
Tweeduizend kilometer ver Berlijn
En honderdtwintig kilometer, Moskou.
In loopgraven van bevroren slijk
wachtten wij.
Op het bevel tot aanval.
En op de eerste sneeuw.
En op de Duitsers.

Overdag was 't front te horen,
's nachts te zien.
De Duitsers hadden wat wij misten:
tanks en de hoogmoed van de overwinnaar, vliegtuigen.
Mijn soldaten hadden angst en niet veel meer.

De angst is de moeder der soldaten
en de eerste knip gaat door de navelstreng.
En wie de knip niet krijgt sterft aan de moeder vast

Mijn soldaten kwamen van school.
In de bioscoop hadden ze gezien wat oorlog was.
Hun bevelhebber was ik, en mijn angst was
de angst voor hun angst.
Het front kwam almaar dichterbij,
en met het front de deserteurs.

Van waar kameraad?
    Uit de omsingeling van de Duitser.
Zag je hem?
Hoe vecht hij De Duitser?
Zag je hem?
    Of we 'm zagen.
    De Duitser is een horizon vol tanks die op je afkomt. ZO.
    Een hemel vol met vliegtuigen, dat is de Duitser.
    Een tapijt van bommen dat zich over Rusland legt.
    Je zult hem zelf zien.
    Nog voor je wakker wordt uit je slaap.
    Misschien word je wel niet wakker uit je slaap
    straks.

Waarheen zo snel?
Blijf hier.
Rust van het front uit kameraad.
Vertel.

Zo verliepen de gesprekken aan de vuren.

Ik hoorde ze en las de bevelen van de regimentstaf.
Hitler zegt de wereld:
'De weg naar Moskou is slechts een wandeltocht.
Het bestaat niet meer het Rode Leger.'

Mijn wijsvinger las met de regels mee.
Mijn handen hielden het papier omhoog,
en als bliksem sloegen de woorden in mijn hoofd.
En zonder erbij na te denken wist ik:
Hun weg naar Moskou is slechts 'n wandeltocht,
als wij verslagen worden.
En ook wist ik dat wij niet verslagen werden door hun tanks.
Noch door vliegtuigen of bomtapijt.
Maar ons verslaat de generaal die angst heet.
Alleen als wij hem verslaan winnen wij.

5/ Uit Othello van Shakespeare

Wat, wat, ontrouw aan mij?
Wat merkte ik van haar stiekeme geilheid?
Ik zag het niet, ik dacht er niet aan, het deed me niks. Ik sliep, was vrij en vrolijk.
Ik vond Cassio's kussen niet op haar lippen.
Hij die bestolen is en niet weet dat hij iets mist,

zeg hem niks, want hij is niet bestolen.

Ik zou blij zijn als het volledige leger,

voetvolk en al, van haar zoete lijf geproefd had, zolang ik er niets van wist. Maar nu, voor altijd vaarwel rust in mijn hoofd, vaarwel tevredenheid, vaarwel bepluimde troepen en machtige oorlogen, die van ambitie een deugd maken! O vaarwel, vaarwel hinnikende paarden en schrille trompetten, trots, pracht en praal van de glorieuze oorlog! Vaarwel, alles wat Othello was, is weg.

Schurk, zorg dat je zeker bent dat je kan bewijzen dat mijn geliefde een hoer is,

Zorg dat je zeker bent. Geef me het zichtbare bewijs,

of op de waarde van mijn onsterfelijke ziel, zweer ik: je was beter als een hond geboren dan dat je mijn opgewekte woede moet sussen!

Laat het me zien -of bewijs het zo dat er geen haken of ogen aanzitten waar twijfel zich aan kan vasthaken, of smeeek om je leven!

Als je haar belastert, en mij foltert,

bid dan nooit meer. Vergeet je geweten,

doe daden die de hemel doen wenen, de hele wereld verbaasd doen staan, want niks kan je aan de verdoemenis toevoegen dat erger is dan dit.

Op de hele wereld,

Ik denk dat mijn vrouw eerlijk is, ik denk dat ze het niet is.

Ik denk dat jij oprecht bent, ik denk dat je het niet bent.

Ik heb bewijs nodig. Haar naam is nu besmeurd en zwart,

net als mijn gezicht. Al moet het met touwen of messen,

vergif of vuur, of verdrinken in een rivier. Ik zal het niet verdragen. Had ik maar duidelijkheid!

-

6/Uit 'Boeren Sterven' F.X. Kroetz

ZOON Waar ben je geweest?

Heb ik niet gezegd dat je thuis moest blijven? Heb ik niet gezegd dat ik je er niet uitlaat? Heb ik niet gezegd dat je niet naar beneden mag? Omdat je een vrouw bent en geen sluiert draagt! Omdat de stad je opvreet en je onder je rokken grijpt, als je naar buiten gaat. Heb ik niet gezegd dat je thuis moest blijven? Omdat ik alles alleen moet klaren buiten. Alles. Omdat de man het moet klaren en ik de man ben.

Dat merk je niet. Dat merk je helemaal niet. We zijn niet thuis. Hier is alles anders. De stad mag in jouw gezicht geen groeven kerven! En ze mag nooit je tanden zien als je lacht! De stad krijgt jou niet te zien. Nog geen stukje van je! Jou krijgt de stad niet, jij bent van mij. Jij bent het laatste dat ik van thuis heb. En dat bewaak ik. Jou neemt niemand van me af. Jou houd ik. Jou bewaar ik. Jij bent de laatste. Jou krijgen ze pas als laatste.

En dus ga je nu niet meer weg. Nooit meer. Pas als ik met je meega. Pas als ik tegen je zeg: nu is het zover. En dan staat er beneden een auto voor de deur met gordijntjes en dan stap je in en dan mag je naar buiten kijken, maar zo dat ze jou niet zien. (Hij grijpt haar bij haar gezicht.) Mij heeft de stad al aangevreten, maar jou krijgt de stad niet. Jou houd ik. Als ik mezelf in de spiegel niet meer herken dan ga ik naast jou staan en kijk naar jou en naar jouw ogen. En door jou weet ik dan: dat ben ik. Mijn zuster kijkt niemand zo aan als mij. Jou houd ik. (Hij knikt. Pauze) Vanaf nu mag je niet meer naar buiten tot ik het zeg. Totdat ik hem naar je toebreng en hem aan je voorstel en tegen je zeg: dat is hem! En hij die ik bedoel, die neemt je enkel als je zuiver bent, helemaal zuiver. En geen hitte en geen kou je hebben aangetast. En geen oog op je gevallen is en geen hand je heeft beroerd. (Zacht) Ik ben je broer en ik moet zorgen dat het zo gaat, precies zo. Want we zijn in de stad en daar is alles anders. Heel anders.

Hoor je me? Zie je me? Voel je wat? (Korte pauze. Ze reageert niet.) Dan is het goed. Zo moet het ook. Zo heb ik iets. Zo heb ik iets alleen voor mezelf. Alleen voor mezelf. En dat moet. Dat moet.

7/ De radicale liefde (Uit "Olga" van De Koe)

wat is dat toch tegenwoordig?
dat pausen stoppen om gezondheidsredenen
dat politici meer bij hun gezin willen zijn?
kunstenaars op sabbatsjaar gaan?
wat is dat voor weekheid
wat is dat voor gebrek aan overgave?
en waarom betaalt niemand nog
de ultieme prijs voor de liefde?
grote liefdes zijn er alleen nog maar
op het toneel
de grote ware liefde
de grote ware liefde die pijn doet
die zo een pijn doet
zo verschrikkelijk pijn doet
dat het bijna goed doet
die liefde
die u doet vermageren
tot ge vel over been zijt
die u als het moet naar portugal doet lopen
te voet
de liefde zo totaal
zo extremistisch
dat ze wel met de dood moet eindigen
alleen nog maar op het toneel
sowieso de meest wezenlijke momenten
in mijn leven
de ingrijpendste
maakte ik mee op het toneel
als het om doodsangst
om kameraadschap
om eenzaamheid
om glorie ging
alleen maar op het toneel
en de liefde natuurlijk
vooral de liefde
de grote ware hartstochtelijke ongespeelde liefde
alleen maar op het toneel
wat is het advies dat ge krijgt
als ge een wrak zijt geworden
door een mislukte liefde?
dat ge door moet zetten
dat ge u niet moet laten gaan
dat er wel een ander komt
maar als het om de grote liefde gaat
de ware grote liefde gaat
dan hoort er geen ander te komen
er moet toch iets blijven om voor te leven?
om voor te sterven?
alleen op het toneel is een gebroken hart
tenminste nog een gebroken hat
overal anders ontbreekt het aan radicaliteit

ontbreekt het aan ernst
wat was ik nu aan het zeggen?
sur le pont d'avignon
on y danse on y danse
sur le pont d'avignon
on y danse tout en rond
ontbreekt het aan ernst

wat was ik nu aan het zeggen?
sur le pont d'avignon

on y danse on y danse
sur le pont d'avignon
on y danse tout en rond

B/ Dialoog

Dialoog uit 'Closer' (Patrick Marber--- eigen vertaling)

http://www.script---o---rama.com/movie_scripts/closer---movie---transcript.html

Larry: Wat? Er is iets. Zeg het. Ga je bij me weg?

Anna: Ja.

Larry: Waarom?

Anna: Thomas. Ik zie hem graag.

Larry: Sinds wanneer zijn jullie weer samen?

Anna: Sinds mijn tentoonstelling vorig jaar.... Ik walg van mezelf.

Larry: Je bent fenomenaal. En zo slim! Waarom ben je eigenlijk met mij getrouwd?

Anna: Ik zag Thomas niet meer, OK? Ik wou dat het werkte tussen jou en mij.

Larry: Maar, we waren toch gelukkig.... Of niet?... Ga je bij hem wonen?

Anna: Je kan hier blijven als je wilt.

Larry: Die spullen hier interesseren mij niet.
Waarom heb je het niet direct gezegd toen ik binnenkwam?

Anna: Ik was bang.

Larry: Wat voor iemand denk je dat ik ben?

Anna: Ik ben al eerder geslagen geweest.

Larry: Niet door mij.... En, is hij goed?...

Anna: Doe dat niet...

Larry: Geef antwoord. Is hij goed?

Anna: Ja.

Larry: Beter dan ik?

Anna: Anders.

Larry: Beter?

Anna: Tederder.

Larry: Wat betekent dat?

Anna: Je weet wat dat betekent..... Het spijt mij, jij bent....

Larry: Zeg het niet! Zeg verdomme niet: "Jij bent te goed voor mij." Dat is waar maar zeg het niet...
Je maakt de fout van je leven! Heb je mij eigenlijk ooit graag gezien?

Anna: Ja. Dat moet je geloven. Echt.

Larry: Heb je het hier gedaan?

Anna: Nee.

Larry : Waarom niet?

Anna: Verdomme, waarom is de seks zo belangrijk?

Larry: Omdat ik een fucking neanderthaler ben.
Heb je het hier gedaan ja of nee?

Anna: Ja, we hebben het hier gedaan.

Larry: Waar? Antwoord!

Anna: Daar. En het was ... Heerlijk! Hoor je me? Heerlijk! Heerlijk!

Larry: Dat is de juiste houding. Bedankt. Echt. Bedankt voor je eerlijkheid.
Trap het af. Nu. Bitch